

Kansanterveyslaitos
Folkhälsainstitutet
National Public Health Institute

Folkhälsainstitutets publikationer

C 7 /2005

LISTERIAINFEKTION (LISTERIOS)

Helsinki, 2005

LISTERIAINFEKTION (LISTERIOS) 2.3.2005

Vad är listeria?	Listeria (<i>Listeria monocytogenes</i>) är en allmänt förekommande bakterie, som lever i jord och i vatten.
Vad är listerios?	<p>Listeria kan förorsaka människan en sjukdom som heter listerios via livsmedel som kontaminerats med bakterien. Tiden från att man intagit livsmedel som innehåller listeriabakterier till att symtomen framträder varierar mellan en vecka och ett par månader.</p> <p>Vanligtvis är det människor med nedsatt motståndskraft som insjuknar, dvs. äldre personer, gravida kvinnor och nyfödda. Av dem som insjuknar i listerios avlider 25 procent. I riskzonen finns i synnerhet äldre personer och patienter med svåra grundsjukdomar.</p> <ul style="list-style-type: none">• En frisk vuxen eller ett friskt barn insjuknar sällan allvarligt.• I samband med listeriaepidemier har man beskrivit patienter, som insjuknat i magsjuka och vars symtom har försvunnit utan antibiotika.• Hos personer med nedsatt motståndskraft, såsom äldre personer, cancer- och aids-patienter, personer som lider av lever- och njursjukdomar eller som får kortison, visar sig listerios vanligtvis som en svår allmäninfektion eller som hjärnhinneinflammation.• Hos gravida tar sig listeriosen uttryck i en febersjukdom, som påminner om vanlig influensa (feber, huvudvärk, muskelsmärter) och som kan leda till missfall eller för tidig förlossning.• Listerios hos nyfödda<ul style="list-style-type: none">• I tidiga infektioner har smittan sannolikt fåtts från mamman via moderkakan. Mamman har haft symtom av en infektion med feber, fostervattnet är ofta grönt och barnet har redan vid födseln symtom på en svår allmäninfektion.• I sena infektioner har modern sällan infektionssymtom. Barnet har sannolikt smittats under förlossningen via förlossningskanalen eller av en sjukhusinfektion. Barnets symtom bryter ut en vecka efter förlossningen och sjukdomen visar sig ofta som hjärnhinneinflammation.
Hur konstateras listerios?	Listeriabakterien kan odlas ur blod, ryggmärgsvätska eller annan infektionshärd. Hos nyfödda kan bakterien dessutom odlas från huden, moderns moderkaka eller fostervattnet. Listeria växer på sedvanliga odlingsplattor. Prover som

	<p>innehåller andra bakterier, t.ex. avföring, kräver specialmetoder. Screeningstest med vilka gravidas mottaglighet för listeriainfektioner kunde konstateras, finns inte till skillnad från t.ex. röda hund.</p>
Hur behandlas listerios?	<p>Vid vården används en kombination av ampicillin och aminoglykosid. För penicillinallergiska rekommenderas sulfa-trimetoprim och vid lindriga former av sjukdomen erytromycin. Medicinerna ges intravenöst och som vårdlängd rekommenderas 2–6 veckor beroende på sjukdomsbild och patientgrupp. Då infektionen förekommer under graviditet kan en tidigt påbörjad antibiotikavård förhindra infektion hos fostret eller det nyfödda barnet.</p>
Hur kan listerios undvikas?	<p><i>Allmänna rekommendationer:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tillred allt kött omsorgsfullt. • Tvätta råa grönsaker noggrant innan de äts. • Förvara otillagat kött skilt från grönsaker, tillagad mat och färdig mat. • Undvik opastöriserad mjölk och produkter framställda av opastöriserad mjölk. • Tvätta händer, knivar och skärbräden efter att du behandlat ovannämnda, otillredda livsmedel. <p><i>Rekommendationer för riskgrupper:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Undvik mjuka, lagrade ostar (t.ex. mögel- och färskostar). • Undvik vakuumpförpackade gravade eller kallrökta fiskprodukter. • Värm upp matrester och färdigmat rykande varma innan de äts.
Listerios i Finland	<ul style="list-style-type: none"> • I Finland konstateras årligen 20–50 fall av listerios: http://www.ktl.fi/ttr/
Tilläggsinformation	<ul style="list-style-type: none"> • Avdelningen för infektionsepidemiologi, infektionsläkare, tfn (09) 4744 8557 • För konsumenter på Livsmedelsverkets webbplats på adressen www.elintarvikevirasto.fi/